

Pest protocol

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	blz. 2
Inleiding	blz. 3
Uitgangspunten pestprotocol	blz. 4
Voorkomen van pesten	blz. 5
Wat is pesten?	blz. 6
De betrokkenen	blz. 8
Taken/verantwoordelijkheden van betrokkenen in school	blz.10
Als het toch uit de hand loopt: contactpersoon	blz.11

Inleiding

Een school is een plaats waar kinderen leren en werken. Leren doe je van en met elkaar. Het hebben van vriendjes en vriendinnetjes is voor kinderen een belangrijk onderdeel van hun sociale schoolleven.

Jenaplanschool “de Klimboom” geeft kinderen de ruimte hiervoor en daarbij vooral de mogelijkheid zichzelf te blijven.

Van groot belang is hiervoor het gebruik van de methode “Leefstijl”. “Leefstijl” is een integrale methode rond sociaal-emotionele ontwikkeling, waarmee in alle groepen wordt gewerkt.

Op de Klimboom vinden we het belangrijk deze ontwikkeling te begeleiden en te stimuleren. Immers, een kind heeft altijd en steeds opnieuw te maken met sociale relaties. Hieronder wordt een aantal aspecten genoemd die aan de orde komen:

- Samen in de klas.
- Praten en luisteren.
- Wat ik voel: ruzie, verdriet, fijne en nare dingen.
- Mensen die belangrijk voor me zijn.
- Net iets anders.
- Zorgen voor jezelf.
- Ik kan kiezen.

Naast de methode “Leefstijl” wordt er ieder schooljaar twee keer een periode gepland om schoolbreed te werken rond het OASE-project. OASE staat voor: Oefenen van Afspraken, Samen Evalueren. De belangrijkste insteek is, dat het in de verhouding tussen kinderen en hun leerkracht en tussen kinderen onderling gaat om “afspraken” en niet om “regels” . Het gaat om de gezamenlijke verantwoordelijkheid en betrokkenheid voor de afspraken die samen zijn opgesteld, en niet om “regels” die van bovenaf worden opgelegd.

Op deze manier zijn we preventief bezig om pesten op de Klimboom te voorkomen.

Wij voelen ons sterk met elkaar verbonden en verantwoordelijk voor de vrijheid en de veiligheid van alle kinderen.

Dit Pestprotocol is de wijze waarop wij als school willen omgaan met pesten en een verantwoording van onze aanpak. We zullen de praktijk blijven toetsen aan dit protocol om adequaat te kunnen blijven streven naar de vrijheid en de veiligheid van al onze kinderen.

Uitgangspunten Pestprotocol

Uitgangspunt van Jenaplanonderwijs is dat elk kind uniek is en dus verschilt van andere kinderen. Onze school houdt dan ook rekening met die verschillen. Maar daar blijft het niet bij. We zien het als uitdaging zoveel mogelijk aan het specifieke van elk kind tegemoet te komen. En daarom richten we ons onderwijs zodanig in dat kinderen hun eigen mogelijkheden leren ontdekken en toepassen.

Een veilige en stimulerende omgeving is een voorwaarde om kinderen onderwijsinhoudelijk en sociaal emotioneel maximaal uit te kunnen dagen en te kunnen prikkelen. Omdat pestgedrag een veilig schoolklimaat tegenwerkt, beperkt het de optimale ontwikkeling van de kinderen. Daarom bestempelen we pestgedrag als zeer schadelijk voor de ontwikkeling van de kinderen. Dit pestprotocol beoogt dan ook pestgedrag adequaat aan te pakken.

Wij verklaren het volgende:

1. Om adequaat in te kunnen grijpen bij een pestprobleem, is een goede samenwerking tussen ouders, stamgroepleiders en kinderen noodzakelijk. De manier waarop deze samenwerking vorm krijgt, is vastgelegd in een pestprotocol.

2. Onze school heeft de inspanningsverplichting om pestgedrag te voorkomen en indien nodig aan te pakken.

Alleen daardoor kan er een veilig pedagogisch klimaat bestaan.

3. Als er gepest wordt, hebben stamgroepleiders en ouders de plicht dat te signaleren, te erkennen en er duidelijk stelling tegen te nemen.

4. Pesten is een groot probleem en moet als zodanig worden erkend door alle betrokken partijen:

- Gepeste kinderen.
- Pesters .
- De zwijgende middengroep.
- Team.
- Ouders/verzorgers.

Dus: directie en MR (namens ouders en team) verbinden zich aan het volgende:

- We pakken pesten aan door te werken met de vijf betrokken partijen.
- We maken leerlingen bewust van het bestaan én de zwaarte van pestgedrag door het item pesten een vaste plek te geven in de leerlijn sociaal emotionele ontwikkeling.
- We informeren ouders / verzorgers.
- Er is een contactpersoon op onze school.
- We formuleren een praktisch, concreet en toegankelijk protocol voor alle betrokkenen, stellen het vast en hanteren het ook daadwerkelijk.
- We evalueren het pestbeleid tweejaarlijks en stellen het bij waar nodig.

Voorkomen van pesten

Om pesten te voorkomen, nemen we als school preventieve maatregelen. In onze school hebben we daartoe de volgende zaken ingevoerd:

- Klimboom 9.
- OASE project (Oefenen van Afspraken Samen Evalueren).
- Methode "Leefstijl".

Klimboom 9

- Iedereen hoort erbij.
- We houden onze handen thuis.
- We letten op onze woorden.
- We zijn zuinig en netjes.
- We zijn eerlijk.
- We zorgen voor een veilige school.
- We luisteren naar de mensen om ons heen.
- We zijn trots op onszelf en elkaar.
- We houden rekening met elkaar.

Mogelijke oplossingen / specifieke aanvullingen m.b.t. pesten:

- Heb je ruzie op school? Praat het dan eerst samen uit, lukt dat niet dan meld je dat bij de stamgroepleider.
- Bemoei je niet met een ruzie door zomaar partij te kiezen.
- Als je ziet dat een ander kind gepest wordt, vertel je dat aan de stamgroepleider. Dat is geen klikken.
- Praat er thuis en op school over dat je gepest wordt, houd het niet geheim!

Wat is pesten

Plagen en pesten, wat is het verschil?

Er is sprake van plagen als kinderen aan elkaar gewaagd zijn en het vertoonde gedrag onschuldig uitnodigt om iets terug te doen. Het gaat om een spelletje dat door geen van de betrokkenen als bedreigend of echt vervelend wordt ervaren. Er is zelfs sprake van pedagogische waarde. Door elkaar uit te dagen, leren kinderen met conflicten om te gaan: een vaardigheid die hen later in hun leven van pas komt.

Pesten, daarentegen, is een systematische, psychologische of fysieke handeling van geweld door personen tegen één of meer klasgenoten, die niet (langer) in staat is/zijn zichzelf te verdedigen. Het structurele karakter vraagt om beleid: een kortlopend project of activiteit zet meestal onvoldoende zoden aan de dijk.

Pesten heeft duidelijke kenmerken:

- Het gebeurt opzettelijk.
- Het is bedreigend en bedoeld om schade toe te brengen (fysiek, materieel of mentaal).
- Er is altijd sprake van een ongelijke machtsverhouding (fysiek of verbaal sterkere personen kiezen minder weerbare personen als slachtoffer).
- Het gebeurt systematisch.
- Het houdt niet vanzelf op en wordt eerder erger als niet wordt ingegrepen.

Pesten is van alle tijden en komt in alle groepen en culturen voor. Het is een typisch menselijke ondeugd die altijd verborgen aanwezig is en steeds weer de kop kan opsteken.

Voorbeelden van specifiek pestgedrag:

Verbaal:

- Vernederen: "Haal jij de ballen maar uit de bosjes- je voetbalt niet goed genoeg om echt mee te doen."
- Schelden: "Viespeuk, etterbak, mietje" enz.
- Dreigen: "Als je dat doorvertelt, dan grijpen we je."
- Belachelijk maken, uitlachen (bij lichaamskenmerken of bij een verkeerd antwoord in de klas).
- Kinderen een bijnaam geven (op grond van als negatief ervaren kenmerken: rooie, dikke, dunne, enz.).
- Gemene briefjes schrijven (om een kind uit een groepje te isoleren of steun te zoeken om samen te kunnen spannen tegen een ander kind).

Fysiek:

- Trekken, duwen, spugen, schoppen, slaan, laten struikelen, krabben, bijten en haren trekken.

Intimidatie:

- Een kind achterna blijven lopen of opwachten.
- Een kind in de val laten lopen, de doorgang versperren of klem zetten tussen de fietsen.
- Een kind dwingen om bezit af te geven.
- Een kind dwingen bepaalde handelingen te verrichten, bijvoorbeeld geld of snoep meenemen

Isolatie:

- Onderling afspraken maken zodat het kind niet wordt uitgenodigd voor partijtjes en leuke dingen.
- Uitsluiten: niet mee laten doen met spelletjes, niet meelopen naar huis, niet komen op een verjaardag.

Stelen of vernielen van bezittingen:

- Schoolspullen, kleding of speelgoed afpakken.
- Spullen beschadigen en kapotmaken: boeken, schoeltas, banden van de fiets enz.

Digitaal pesten:

Met bijvoorbeeld e-mail, social media en de mobiele telefoon kunnen pesters hun slachtoffers nog meer lastig vallen. Het digitale pesten verschilt in bepaalde opzichten van het "traditionele" pesten; het kan namelijk op afstand, anoniem en non-stop. Verder valt op dat het taalgebruik bij deze manier van pesten door de anonimiteit veel harder is.

De betrokkenen

Bij pesten en het ingrijpen op pesten zijn 5 groepen betrokken: het gepeste kind, de pester(s), de meeloper(s), de ouders / verzorgers en de stamgroepleider(s).

1. Het gepeste kind

Sommige kinderen hebben een grotere kans gepest te worden dan anderen. Soms komt dat door uiterlijke kenmerken maar vaker heeft het te maken met gedrag, de wijze waarop gevoelens worden beleefd en de manier waarop dat geuit wordt. Kinderen die gepest worden, doen vaak andere dingen dan leeftijdgenoten. Ze zijn goed in een vakgebied of juist minder goed.

Veel kinderen die worden gepest hebben een beperkte weerbaarheid. Ze zijn niet in staat actie te ondernemen tegen de pestkoppen en stralen dat ook uit. Vaak zijn ze angstig en onzeker in een groep. Ze durven weinig te zeggen uit angst uitgelachen te worden. De angst en onzekerheid worden versterkt door het pestgedrag. Het kind komt dan in een vicieuze cirkel waar het zonder hulp niet meer uitkomt.

Gepeste kinderen voelen zich vaak eenzaam, hebben in de omgeving waarin ze gepest worden geen vrienden om op terug te vallen en kunnen soms beter met volwassenen opschieten dan met leeftijdgenoten.

2. De pester(s)

Kinderen die pesten zijn vaak fysiek sterk. Ze kunnen zich permitteren zich agressiever op te stellen en reageren vaak met dreiging of de indirecte inzet van geweld. Pesters lijken populair, maar ze dwingen hun populariteit af door te laten zien hoe sterk ze zijn en wat ze allemaal durven. Zo krijgen ze andere kinderen mee met het gedrag naar een slachtoffer.

Pesters hebben feilloos in de gaten welke kinderen gemakkelijk aan te pakken zijn en als ze zich al vergissen, gaan ze direct op zoek naar een volgend slachtoffer.

De zwijgende meerderheid en potentiële meelopers krijgen een keuze die onuitgesproken wordt opgelegd en die aan duidelijkheid niet te wensen overlaat: Je bent voor of je bent tegen me.

Hier gaat een grote dreiging van uit. Niemand wil immers zelf gepest worden door de "machtige pester". Regelmatig is de pester een kind dat in een andere situatie zelf slachtoffer is of was. Om te voorkomen weer gepest te worden, kan een kind zich in een andere omgeving juist als pester gaan opstellen en manifesteren.

Meisjes pesten minder openlijk en subtieler dan jongens. Ze pesten meer met woorden, maken geniepige opmerkingen of sluiten andere kinderen buiten. Meisjes opereren minder individueel – meer met groepsvorming. Fysiek geweld komt bij deze groep pesters veel minder voor.

Ook pesters hebben, op termijn, last van hun pestgedrag. Door hun verkeerde en vooral beperkte sociale vaardigheden hebben ze vaak moeite een vriendschap op te bouwen en te onderhouden op andere gronden dan die van macht en het delen in die macht.

3. De meeloper(s) De meeste kinderen zijn niet in de actieve rol van pester betrokken bij het pesten. Sommige kinderen houden wat afstand en andere kinderen doen incidenteel mee. Zij zijn de zogenaamde meelopers. Er zijn ook kinderen die niet merken dat er gepest wordt of die niet willen weten dat er gepest wordt.

Een van de kenmerken van een meeloper is de grote angst om zelf in de slachtofferrol te geraken. Maar een meeloper kan stoer gedrag ook wel interessant vinden en denken in populariteit mee te kunnen liften met de pester. Meisjes doen nogal eens mee met pesten om een vriendin te kunnen behouden.

Als kinderen actiever gaan meepesten in een groep, voelen ze zich minder betrokken / verantwoordelijk voor wat er met pesten wordt aangericht. Het individueel denken komt dan op een steeds lager pitje te staan.

Gebleken is dat het absoluut zin heeft om op te staan tegen pesten. Zodra andere kinderen het gepeste kind te hulp komen of tegen pesters zeggen dat ze moeten ophouden, verandert de situatie aanzienlijk. Het pesten wordt direct minder vanzelfsprekend en draagt bovendien grotere risico's met zich mee. De situatie voor met name meelopers verandert door de signalering van het ongewenste karakter van het vertoonde pestgedrag. Kinderen die pestgedrag signaleren en dit bij de leerkracht aangeven vervullen dus een belangrijke rol.

4. De ouders / verzorgers

Ook ouders/verzorgers kunnen een belangrijke rol spelen bij pesten.

Ouders van kinderen die gepest worden zijn natuurlijk altijd emotioneel bij het onderwerp betrokken. Zij willen maar een ding: dat het pesten stopt. Ouders van gepeste kinderen ervaren onmacht, maar onmacht is niet altijd een goede leidraad tot rationeel handelen.

Ouders van pesters of meelopers hebben vaak moeite om hun kind in die rol te zien. Sommige ouders zien de ernst van de situatie onvoldoende in en vertalen het gedrag van hun kind als weerbaar gedrag. Andere ouders zien er niets meer in dan wat onschuldige kwajongensstreken. Behalve de pester moeten zijn / haar ouders dus vaak ook doordrongen worden van het ongewenste karakter van het vertoonde pestgedrag.

Ouders van kinderen die niet direct bij het pesten zijn betrokken, kunnen meer afstand nemen. Daardoor zijn ze beter in staat hun eigen kind duidelijk te maken dat er iets aan het pesten gedaan moet worden.

5. De stamgroepleider(s)

De stamgroepleiders hebben een sleutelrol in de aanpak van pesten. Zij zijn de eerst verantwoordelijken voor de aanpak op school. Van de stamgroepleiders wordt verwacht dat zij vroegtijdig signaleren en effectief bestrijden. Verder wordt van hen verwacht dat zij signalen van ouders serieus nemen.

De Intern Begeleider kan de stamgroepleider ondersteunen bij het in kaart brengen van het pestgedrag.

Taken / verantwoordelijkheden van betrokkenen in school

Alle mensen die in onze school aanwezig zijn, hebben een taak en een betrokkenheid als het pesten betreft.

In het schema hieronder staat – per betrokken groep – wat de verantwoordelijkheden zijn:

Ouders algemeen	<ul style="list-style-type: none">• Als een kind vertelt dat iemand gepest wordt, vragen wat het kind signaleert.• Het eigen kind tips geven om het gepeste kind hulp te bieden.• Pesten melden bij de stamgroepleider.• Op de hoogte zijn en verantwoordelijkheid / nemen voor het gebruik van sociale media door hun kind.
Ouders van het gepeste kind	<ul style="list-style-type: none">• Je kind vragen wat hij / zij voelt en ervaart.• De regelmaat van het pesten proberen te ontdekken.• Je kind proberen tips te geven en hulp te bieden.• Pesten bij de stamgroepleider melden en afspreken hoe je het kind samen een gevoel van veiligheid kunt bieden.
Ouders van de pester	<ul style="list-style-type: none">• Met je kind in gesprek proberen te komen en te blijven.• De reden van het pesten proberen te achterhalen.• In gesprek gaan met de stamgroepleider.• Grenzen stellen en sancties nemen.• Samen oplossingen proberen te zoeken.• Je kind eventueel aanmelden voor een sociale vaardigheidstraining.
Stamgroepleider	<ul style="list-style-type: none">• Bespreek aan het begin van het schooljaar de Klimboom 9 met de hele stamgroep.• Noteer pestgedrag in Parnassys (leerlingvolgsysteem) om inzicht te krijgen in pestgedrag.• Bied de kinderen bescherming, overleg met andere stamgroepleiders en de overblijf coördinator i.v.m. pleinwacht, informeer de ouders van het gepeste kind, bespreek het pestgedrag met de groep.• Mobiliseer de middengroep: maak kinderen via groepsgesprekken attent op pestgedrag en bespreek dat zij ook een rol kunnen spelen.• Maak een handelingsplan en plan evaluatiemomenten met alle betrokkenen (kinderen en ouders).
Schoolleiding	<ul style="list-style-type: none">• Wordt door de stamgroepleiders op de hoogte gebracht / gehouden.• Is indien nodig aanwezig bij gesprekken.• Neemt beslissingen m.b.t vervolg beleid schorsen en verwijderen.

Als het toch uit de hand loopt: Contactpersoon

Scholen hebben de verplichting de leerlingen en de medewerkers te beschermen tegen ongewenst gedrag. Hiermee wordt bedoeld dat er afspraken moeten worden gemaakt hoe de school hier op reageert; hoe het kan worden voorkomen en wat te doen als er zich een situatie voordoet.

Leerlingen en ouders die op- en / of aanmerkingen hebben over wat er in de groep of in de klas gebeurt, gaan daarmee naar hun eigen stamgroepleider. Indien ze daar onvoldoende gehoor vinden en er geen goede oplossing komt, dan kunnen ze terecht bij de schoolleider of bij **de contactpersonen** van de school. De contactpersonen zijn opgeleid om uw klachten op een juiste wijze te behandelen en u waar nodig door te verwijzen.

Naast de aandacht die onze school hier intern aan besteedt, neemt het bestuur een abonnement af van de Hulpverleningsdienst Flevoland (HVDF), bureau Voorkoming Kindermishandeling (VKM), voor het inzetten van externe vertrouwenspersonen en ondersteuning van het team in voorkomende situaties.

Onder ongewenste omgangsvormen wordt verstaan; seksuele intimidatie, pesten, discriminatie, agressie en geweld tussen leerlingen onderling en leerlingen en stamgroepleiders of andere medewerkers binnen de school, zoals conciërges, stagiaires, klassenassistenten, hulpouders etc.

De contactpersonen annex antipest coördinatoren op De Klimboom zijn: Lydia Haan en Tim Stroomberg.

Wat mag u van de contactpersoon verwachten

- Een afspraak maken met de ouders en / of leerling .
- Ondersteunen van de leerling en ouders bij de ontstane situatie.
- Adviseren indien hulpverlening gewenst of noodzakelijk is.
- Helderheid verschaffen over de mogelijkheden en gevolgen van wel of geen aangifte doen bij de politie.
- Ondersteuning bieden indien de ouders / leerling een klacht willen indienen bij de klachtencommissie.
- Rapporteren naar de directeur / contactpersoon en adviseren ten aanzien van mogelijke vervolgstappen en preventieve maatregelen.

Wat kan de ouder/ verzorger / leerling doen

Het beste is dat leerling of de ouder(s) direct naar de contactpersoon van de school gaan, maar er kunnen zich situaties voordoen waarbij dit niet de gewenste route is.

- Ouders/ verzorgers, leerlingen en medewerkers kunnen ook zelf contact opnemen met een vertrouwenspersoon van bureau VKM, telefoonnummer **0320-276211**,
- Tijdens dit gesprek worden afspraken gemaakt hoe verder te gaan met de gegeven situatie en omstandigheden.
- Ook kunnen ouders zich rechtstreeks wenden tot de vertrouwensinspecteur via het advies en meldpunt vertrouwenszaken, telefoonnummer **0900-1113111**.